

III. PRZEGLĄD ORZECZNICTWA

ORZECZNICTWO CYWILNE SĄDU NAJWYŻSZEGO

Kodeks zobowiązań z dnia 27 X 1933 r. (Dz. U. nr 82, poz. 598 wraz ze zmianami)

Art. 154 § 1 k. z., dotyczący przypadku zderzenia się mechanicznych środków komunikacji, normuje zasadę wzajemnej odpowiedzialności osób odpowiedzialnych na podstawie art. 153 k. z., czyli wzajemną odpowiedzialność właścicieli mechanicznych środków komunikacji lub osób wymienionych w art. 153 § 2 k. z., nie ma więc zastosowania w sprawie, w której powodem uszkodzonym wskutek zderzenia jest osoba przewożona przez właściciela mechanicznego środka komunikacji (motocykla); w tym przypadku ma zastosowanie art. 153 § 1 w związku z art. 152 § 1 k. z. (24 XI 1960 — 2 CR 600/59).

Art. 162 § 2. Żądanie na podstawie przepisu art. 162 § 2 k. z. łącznej renty odszkodowawczej dla kilku uszkodzonych nie jest dopuszczalne. Zasada ta obowiązuje również wówczas, gdy renta ma służyć wyrównaniu szkód poniesionych przez najbliższych członków rodziny (18 I 1961 — 4 CR 883/60).

Art. 162 § 2. Jeżeli pracownik w wyniku podniesienia kwalifikacji i zmiany techniki pracy spowodował osiąganie wyższych zarobków i jeżeli są podstawy do przyjęcia, iż zmiana ta nie ma charakteru jedynie chwilowego, ustalenie jego przypuszczalnych zarobków w przyszłości dla obliczenia renty powinno być oparte na tych ostatnio osiągniętych zarobkach i z pominięciem zarobków sprzed tego okresu, choćby okres ten przypadał na ostatni rok przed wypadkiem, uwzględnienie bowiem dawniejszych niższych zarobków prowadziłoby do niezgodnego z rzeczywistością obniżenia wysokości jego realnych zarobków w przyszłości (18 I 1961 — 4 CR 883/60).

Art. 162 § 2. Przy obliczaniu wysokości renty należy także — w zależności od okoliczności sprawy — sprawdzić, jakim zajęciom, u kogo, w jakim charakterze, przez jak długi czas zmarły pracownik przeciętnie w ciągu roku oddawał się poza godzinami swej normalnej pracy oraz w czasie urlopu i jakie z tego tytułu osiągał przeciętne korzyści (18 I 1961 — 4 CR 883/60).

Art. 184, 239. W razie niewykonania umowy przez plantatora, kontrahenta umowy kontraktacyjnej, na skutek tego, że przejęcie gruntów nastąpiło na jego wniosek przez spółdzielnię produkcyjną, plantator zobowiązany jest do zwrotu zaliczki, jeżeli spółdzielnia nie zobowiązała się spełnić za niego świadczenia z umowy kontraktacyjnej za zgodą instytucji kontraktującej (3 X 1960 — 4 CR 791/59).

Art. 248 § 1. Tylko przy zobowiązaniach terminowych lub bezterminowych płatnych za wypowiedzeniem bądź w pewien czas po wypowiedzeniu niewykonanie zobowiązania w chwili jego wymagalności stanowi opóźnienie, które przy zobowiązaniach pieniężnych rodzi m. in. obowiązek zapłaty odsetek umownych względnie ustawowych. Natomiast w przypadku wszelkich innych zobowiązań bezterminowych dłużnik, jakkolwiek obowiązany jest spełnić świadczenie natych-

miast (art. 192 § 2 k. z.), popada w opóźnienie dopiero po bezskutecznym wezwaniu przez wierzyciela (9 XII 1960 — 2 CR 781/59).

Art. 283 § 4. Dziesięcioletni termin przedawnienia z art. 283 §4 k. z. odnosi się również do osoby odpowiadającej na podstawie art. 145 k. z., jeżeli zbrodni lub występku przy wykonywaniu powierzonych czynności dopuścił się podwładny osoby odpowiedzialnej cywilnie. Przepis ten natomiast nie ma zastosowania w przypadku odpowiedzialności osoby odpowiedzialnej cywilnie, gdy jej odpowiedzialność wynika wyłącznie z art. 153 § 1 w związku z art. 152 k. z. (4 I 1961 — 4 CR 416/60).

Dekret z dnia 21 XII 1945 r. o publicznej gospodarce lokalami (tekst jednolity Dz. U. z 1950 r., nr 36 poz. 343)

Art. 5 ust. 3. Wyrok przywracający posiadanie lokalu wydany w trybie posesoryjnym nie daje podstawy do zaliczenia osoby, której posiadanie zostało przywrócone, do osób, które zajmują lokal na podstawie tytułu prawnego w rozumieniu art. 5 ust. 3 dekretu z dnia 21 XII 1945 r. o publicznej gospodarce lokalami (25 I 1961 — 4 CR 1065/59).

Prawo spadkowe z dnia 8 X 1946 r. (Dz. U. nr 60, poz. 328 wraz ze zmianami)

Art. 82. „Testament szczególny z art. 82 pr. spad., którego projekt został sporządzony na piśmie bez poprzedniego oświadczenia woli testatora, a następnie po odczytaniu testatorowi w równoczesnej obecności trzech świadków został przyjęty przez niego jako jego wola, jest ważny tylko wówczas, jeżeli oświadczenie testatora wyklucza wszelkie wątpliwości co do zgodności testamentu z rzeczywistą wolą testatora” (uchwała składu 7 sędziów 21 V 1961 — 1 CO 10/61).

Prawo rzeczowe z dnia 11 X 1946 r. (Dz. U. nr 57, poz. 319)

Art. 9. Piec piekarniczy jako część składowa nieruchomości może być przedmiotem odrębnych praw zobowiązaniowych, a zwłaszcza przedmiotem odrębnej umowy najmu. Z mocy bowiem art. 9 pr. rzecz. część składowa rzeczy nie może być jedynie przedmiotem odrębnych praw rzeczowych (10 XI 1960 — 4 CR 1079/59).

Art. 41. W razie domagania się przez wnioskodawcę rozgraniczenia działek zgodnie z ich granicami katastralnymi, sąd nie może wydać rozstrzygnięcia opartego na faktycznym stanie aktualnego posiadania, bez uprzedniego prawidłowego stwierdzenia, że granice katastralne działek nie są zgodne z rzeczywistym stanem prawnym albo że zachodzi niemożliwość stwierdzenia rzeczywistego stanu prawnego, tak iż granice katastralne są na tyle wątpliwe, że nie mogą stanowić podstawy dla prawidłowego wytyczenia granic (8 III 1961 — 3 CR 50/61).

Rozporządzenie z dnia 6 XI 1946 r. o ogólnych przepisach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. nr 62, poz. 344)

Stosowanie i wykładnia przepisów odpowiednich aktów normatywnych, w których zawarte są obowiązujące zasady higieny i bezpieczeństwa pracy, należy do sądu, jednak charakterystyczną cechą tych przepisów (podobnie jak np. przepisów o ruchu pojazdów mechanicznych) jest to, że zrozumienie ich sensu, a w szczególności, czy i które z tych przepisów mają zastosowanie w konkretnej sytuacji, wymaga wiadomości z dziedziny techniki, gdyż normują one zasady prawidłowego z punktu widzenia bezpieczeństwa pracy korzystania z maszyn i innych urządzeń technicznych.

Dlatego wykładni przepisów, o których mowa, sąd z reguły nie może dokonać bez zasięgnięcia opinii biegłego lub biegłych, gdyż nie dysponuje wiadomościami

specjalnymi w rozumieniu art. 293 § 1 k. p. c. Od tej reguły mogą zachodzić wyjątki, jeżeli przebieg wypadku jest z punktu widzenia technicznego prosty albo gdy odpowiednia reguła bezpieczeństwa pracy wynika z doświadczenia życiowego, zrozumiałego dla każdego, nie tylko dla specjalisty (10 XII 1960 — 1 CR 505/60).

Dekret z dnia 8 XI 1946 r. o postępowaniu spadkowym (Dz. U. nr 63, poz. 346)

Art. 52. Powództwo o wydanie testamentu może być jedynie potraktowane jako wniosek o złożenie testamentu sądowi, dopuszczalny na mocy art. 52 § 1 post. sp. i podlegający rozpoznaniu w trybie postępowania niespornego (5 XII 1961 — 2 CR 751/60).

Kodeks rodzinny z dnia 27 VI 1950 r. (Dz. U. nr 34, poz. 308)

Art. 30 § 2. Interes społeczny w rozumieniu art. 30 § 2 k. r. zachodzi wówczas, gdy rozwiązanie małżeństwa — samo przez się — prowadzi do takich zmian w sytuacji życiowej osoby żądającej rozwodu, które należy ocenić jako do tego stopnia społecznie pożądane, że przemawiają one za dopuszczalnością rozwodu, mimo wyłącznej winy powoda. Będzie to miało miejsce zwłaszcza wówczas, gdy zachowanie współmałżonka wpływa ujemnie na spokój życiowy osoby ubiegającej się o rozwód lub gdy zachodzą inne, choćby niezawinione przez współmałżonka okoliczności, których usunięcie przez rozwiązanie małżeństwa jest społecznie pożądane i może przyczynić się do istotnej poprawy sytuacji życiowej powoda (3 I 1961 — 1 CR 179/60).

Art. 58 § 1 i art. 85. „1. Czynność prawna, dotycząca majątku małoletniego, dokonana przez przedstawiciela ustawowego bez uprzedniego zezwolenia władzy opiekuńczej, wymaganego przez przepisy art. 58 § 1 i 85 k. r., jest nieważna (art. 41 p. o. p. c.) i nie może być konwalidowana.

2. Czynność prawna dwustronna, dokonana przez małoletniego, ograniczonego w zdolności do czynności prawnych, bez wymaganej prawem zgody przedstawiciela ustawowego, może być konwalidowana przez potwierdzenie czynności bądź przez przedstawiciela ustawowego (art. 53 § 1 p. o. p. c.), gdy chodzi o czynność objętą dyspozycją art. 58 § 1 i 85 k. r. za uprzednim zezwoleniem władzy opiekuńczej na takie potwierdzenie, bądź przez małoletniego po uzyskaniu przez niego pełnej zdolności do czynności prawnych (art. 53 § 2 p. o. p. c.)” (uchwała całej Izby Cywilnej — 24 VI 1961 — 1 CO 16/61).

Przepisy ogólne prawa cywilnego z dnia 18 VII 1950 r. (Dz. U. nr 34, poz. 311)

Art. 3. Przepis art. 3 p. o. p. c. nie ma zastosowania w wypadku żądania deklaratywnego ustalenia nieważności umowy, w takim bowiem wypadku żądający ustalenia nie domaga się żadnego świadczenia (29 X 1960 — 4 CR 680/59).

Art. 41 § 1. Zbycie nieruchomości będących mieniem ogólnonarodowym jest dopuszczalne i ważne wyłącznie w tych przypadkach, gdy dokonane zostaje na podstawie przepisu normującego takie zbycie (29 X 1960 — 4 CR 680/59).

Kodeks postępowania cywilnego — obwieszczenie ministra sprawiedliwości z dnia 25 VIII 1950 r. o ogłoszeniu jednolitego tekstu kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. nr 43, poz. 349)

Art. 7. Skazanie za przywłaszczenie określonej cyfrowo sumy pieniężnej wiąże sąd cywilny z mocy art. 7 k. p. c. ponieważ stwierdzona w sentencji prawomocnego wyroku skazującego suma należy do znamion przestępstwa (24 XI 1960 — 2 CR 585/59).

Art. 7. Przepis art. 7 § 1 k. p. c. nie stwarza żadnego domniemania negatywnego i nie może być stosowany na niekorzyść poszkodowanego w sposób ograni-

czający go w wykazaniu w postępowaniu cywilnym istnienia podstawy odpowiedzialności skazanego według przepisów 134—137 k. z., a tym samym odpowiedzialności nie pokrywającej się z odpowiedzialnością przyjętą w prawie karnym. Domniemanie z art. 7 § 1 k. p. c. ma dla poszkodowanego wyłącznie to znaczenie, że w procesie cywilnym nie potrzebuje on prowadzić dowodów na ustalenie co do spełnienia przestępstwa (7 XII 1960 — 3 CR 332/60).

Art. 7. Jeżeli w myśl art. 7 § 2 k. p. c. dłużnik, o którym mowa w tym przepisie, może swobodnie obalać ustalenia wyroku karnego, to nie może być inna w procesie cywilnym sytuacja wierzyciela, tj. poszkodowanego, nie będącego stroną w postępowaniu karnym. Ustalenia więc w sprawie z powództwa odszkodowawczego poszkodowanego przeciwko skazanemu mogą iść dalej na niekorzyść pozwanego. Przy tym wyrok cywilny może być oparty na domniemaniach faktycznych, na jakich nie mógłby być oparty wyrok karny skazujący pozwanego (7 XII 1960 — 3 CR 332/60).

Art. 90 i 96. „1. Prokurator może wytoczyć powództwo o zaprzeczenie ojcostwa (art. 90 k. p. c.).

2. Wytaczając takie powództwo prokurator powinien wskazać osobę, na której rzecz je wytacza (art. 96 k. p. c.). Zgłoszenie przez uprawnioną stronę żądania zaprzeczenia ojcostwa jest konieczną przesłanką uwzględnienia powództwa” (uchwała składu 7 sędziów 10 IV 1961 — 1 CO 21/60).

Art. 111 § 2. Samo nieuwzględnienie w planie finansowym przedsiębiorstwa na rok bieżący wydatku na opłaty sądowe od powództwa nie wystarcza do ustalenia, że powodowe przedsiębiorstwo wykazało zaświadczeniem administracji państwowej, iż nie posiada dostatecznych środków na koszty procesu (24 XI 1960 — 2 CZ 155/60).

Art. 330: Art. 330 k. p. c. może mieć zastosowanie tylko w przypadku gdy ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, i nie może być rozciągnięty na przypadki gdy udowodnienie istnienia roszczenia jest w ogóle niemożliwe (27 IX 1960 — 1 CR 713/59).

Art. 598 § 1 stosowany jest również w drodze analogii do dozorczy mienia wyznaczonego w postępowaniu zabezpieczającym karnym, jeśli szczególne przepisy tego postępowania nie stanowią inaczej (20 IX 1960 — 1 CR 738/59).

Dekret z dnia 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r., nr 23, poz. 97)

Art. 24. Przy obliczaniu odszkodowania z zastosowaniem art. 158 § 2 k. z. obniżeniu z mocy tego przepisu ulega wysokość pełnego odszkodowania należnego w myśl przepisów prawa cywilnego i dopiero to zmniejszone odszkodowanie powinno stanowić podstawę obliczenia nadwyżki ponad świadczenia należne z tytułu ubezpieczenia społecznego (29 XI 1960 — 1 CR 507/60).

Dekret z dnia 18 I 1956 r. o ograniczeniu dopuszczalności rozwiązywania umów o pracę bez wypowiedzenia oraz o zabezpieczeniu ciągłości pracy (Dz. U. nr 2, poz. 11 wraz ze zmianami)

Art. 11 pkt 1. „Przepis art. 11 pkt 1 dekretu z 18 I 1956 r. o ograniczeniu dopuszczalności rozwiązywania umów o pracę bez wypowiedzenia oraz o zabezpieczeniu ciągłości pracy (Dz. U. nr 2, poz. 11) nie ogranicza roszczeń pracownika, członka rady zakładowej (miejscowej), któremu bez zgody zarządu okręgowego związku zawodowego pracodawca złożył oświadczenie o wypowiedzeniu stosunku pracy” (uchwała z 9 VIII 1960 — 4 CO 8/60).

Ustawa z dnia 15 XI 1956 r. o odpowiedzialności państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. nr 54, poz. 243)

Art. 1. Okoliczność, że funkcjonariusz państwowy wykonuje powierzone mu czynności w taki sposób, że dopuszcza się samowoli a nawet przestępstwa, nie uzasadnia przyjęcia, że wyrządzona przez funkcjonariusza szkoda nastąpiła nie przy wykonywaniu powierzonych mu czynności, i nie zwalnia przeto państwa od odpowiedzialności za tę szkodę (19 IV 1961 — 2 CR 937/60).

Ustawa z dnia 12 III 1958 r. o umorzeniu niektórych długów i ciężarów (Dz. U. nr 17, poz. 72)

Art. 2 ust. 1 pkt 1. Nie ma podstaw do stosowania wykładni ścieśniającej odnośnie do przepisu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 III 1958 r., z uwagi na jego brzmienie i cel. Przepis ten, mówiący ogólnie o inwentarzu, ma na myśli wszystko, co służy do prowadzenia gospodarstwa rolnego. Pod pojęcie zatem „inwentarza” podpadają nie tylko wszelkie maszyny rolnicze oraz inwentarz żywy, ale również i urządzenie młyna gospodarczego, wchodzącego w skład gospodarstwa (24 II 1961 — 2 CR 1007/59).

Ustawa z dnia 25 II 1958 r. o regulowaniu stanu prawnego 'mienia pozostającego pod zarządkiem państwowym (Dz. U. nr 11, poz. 37); dekret z dnia 8 III 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz. U. nr 13, poz. 87)

Sprzeczne z rzeczywistym stanem rzeczy zakwalifikowanie przez organy likwidacyjne objętego przez nie mienia jako podpadającego pod przepisy dekretu z dnia 8 III 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich nie podważa wniosku, że w takim przypadku nastąpiło tymczasowe objęcie mienia na podstawie tego dekretu, jako dokonane przez właściwe władze administracyjne i w zakresie określonej przepisami tego dekretu kompetencji tych władz. W takim przypadku zastosowanie do tego mienia przepisów ustawy z dnia 25 lutego 1958 r. (Dz. U. nr 11, poz. 37) byłoby wyłączone, a dla oceny kwestii przejścia spornego mienia na własność państwa lub innych podmiotów albo zwrotu mienia oraz oceny zasadności innych roszczeń właściwe byłyby przepisy dekretu z dnia 8 III 1946 r. i rozporządzenia z dnia 23 XI 1948 r. o organizacji i zakresie działania urzędów likwidacyjnych, które nie naruszają uprawnień osób zainteresowanych w dochodzeniu swych roszczeń na drodze sądowej (12 I 1961 — 3 CR 495/60).

Zebrał
Witold Świącicki

ORZECZNICTWO KARNE SĄDU NAJWYŻSZEGO

1. Kodeks karny z 1932 r.

Art. 63 § 2. Powrót do przestępstwa zachodzi wówczas, gdy sprawca popełni nowe przestępstwo tego samego rodzaju lub z tych samych pobudek. Warunki takie nie zachodzą wówczas, gdy czyny powtarzane oparte są na różnym rodzaju winy, tzn. gdy jeden czyn popełniono z winy nieumyślnej, a drugi z winy umyślnej i gdy pobudki działania były różne. Ten sam rodzaj przestępstwa wymaga rodzajowego podobieństwa czynu nie tylko pod względem przedmiotowym, ale i podmiotowym, a nadto, by charakter przestępstwa pozwolił zaliczyć je do tej samej kategorii ze względu na rodzaj dobra chronionego (24 III 1961 — II KZ 56/61).

Art. 82 § 1. O zastosowaniu wobec nałogowego alkoholika przymusowego leczenia w zakładzie lecznictwa zamkniętego orzeka sąd powiatowy w postępowaniu niespornym w trybie określonym w art. 15 ustawy z dnia 10 XII 1959 r. o zwalczaniu alkoholizmu (Dz. U. ;nr 69, poz. 454). Brak natomiast podstaw do wydania podobnego orzeczenia w postępowaniu karnym (11 II 1961 — V K 53/61).

Art. 240 § 2. Dla bytu przestępstwa z art. 240 § 2 k. k. istotne jest ustalenie, że oskarżeni brali udział w takiej bójce, lub pobiciu, z którego przedmiotowo wynika śmierć człowieka, a podmiotowo co do którego powinni byli przypuszczać możliwość skutku śmiertelnego (21 XI 1960 — IV K 711/60).

Art. 265. Niesporny fakt przejazdu koleją bez biletu nie zawsze jest równoznaczny z zamiarem wyłudzenia tego przejazdu, co stanowi nieodzowną przesłankę skazania z art. 265 k. k. Brak takiego zamiaru nie uchyla odpowiedzialności materialnej przewidzianej regulaminem, tj. obowiązku uiszczenia normalnej opłaty i kary umownej, ale uchyla odpowiedzialność karną z art. 265 k. k. (29 V 1961 — V K 322/61).

Art. 269. Do istoty nadużycia zaufania opisanego w dyspozycji art. 269 k. k. należy pod względem podmiotowym zamiar wyrządzenia szkody mandatowi, a pod względem przedmiotowym działanie na szkodę, przy czym nastąpienie szkody nie jest konieczne. „Działanie na szkodę” polegać może też i na zaniechaniu. Ze względu na to. że występku z art. 269 k. k. dokonać można tylko umyślnie, wspomniane zaniechanie nie wypełni dyspozycji art. 269 k. k., jeżeli będzie wynikiem niedbalstwa czy niedostatecznej zapobiegliwości. Konieczna jest więc rozmyślność zaniechania, a więc sprawca musi co najmniej ogarniać swą świadomością możliwość nastąpienia szkody w wypadku niepodjęcia działania i przez swe bierne zachowanie godzić się na szkodę dla mandata (5 VI 1961 — II K 228/60).

Art. 286 § 1. Lekarz zakładu społecznego służby zdrowia odpowiada na podstawie art. 286 § 1 k. k., jeżeli jego działanie na szkodę chorego, znajdujące się w sferze udzielenia pomocy leczniczej, stanowi zarazem uchybienie obowiązkom w zakresie spełniania przez niego w zakładzie funkcji o charakterze zarządu (uchwała składu 7 sędziów 23 III 1961 — VI KO 13/61).

Art. 286 § 1. Dla bytu przestępstwa z art. 286 § 1 k. k. wysokość szkód nie jest decydująca, samo zresztą nastąpienie szkody w ogóle nie jest konieczne, wystarcza sama jej możliwość (7 VI 1961 — II K 949/59).

Art. 286 § 1 k. k. Przestępstwo z art. 286 § 1 k. k. może być popełnione również wtedy, gdy sprawca działa z zamiarem ewentualnym (16 VI 1961 — IV K 472/60).

Art. 286 § 3. Przestępstwo z art. 286 § 3 k. k. jest przestępstwem samoistnym i dlatego należy je kwalifikować tylko z tego przepisu, a nie jednocześnie z przepisu art. 286 § 1 k. k., gdyż taka podwójna kwalifikacja powoduje wątpliwości co do tego, jakie przestępstwo, tj. czy przewidziane w art. 286 § 1 k. k., czy też tylko w art. 286 § 3 k. k., zostało przypisane (12 IV 1961 — II K 829/59).

II. Kodeks postępowania karnego

Art. 2 § 1. Obowiązujące obecnie prawo nie zna tego rodzaju przepisu, który by upoważniał sąd do wydania polecenia oskarżycielowi publicznemu, by postawił w stan oskarżenia te osoby, które zdaniem obrońcy należało oskarżyć. Obowiązujące natomiast przepis art. 2 § 1 k. p. k., wedle którego sąd wszczyna postępowanie, lecz dopiero na żądanie uprawnionego oskarżyciela. Niezależnie od tego przepis

art. 305 k. p. k. w żadnym przypadku nie zezwała na zwrot akt prokuraturze jedynie w tym celu, by objęła aktem oskarżenia także inne osoby, które zdaniem obrońcy powinny być postawione w stan oskarżenia (3 III 1961 — III K 945/60).

Art. 3. W przypadku gdy strony po wydaniu wyroku, a przed jego uprawomocnieniem się zgłaszają wobec pojednania się wnioski o umorzenie postępowania, orzeka o umorzeniu postępowania sąd powiatowy, jeśli przed zgłoszeniem wniosku przez strony nie przedstawił sprawy w trybie postępowania odwoławczego sądowi wojewódzkiemu (11 V 1961 — VI KO 7/59).

Art. 34. Skoro w przypadku wydania wyroku z udziałem sędziego, który w mocy art. 34 k. p. k. ulegał wyłączeniu, należy uznać wyrok ten za nieważny (art. 377 lit. b k. p. k.), to analogicznie należy uznać za nieważne postanowienie, zawierające merytoryczną ocenę czynu oskarżonego, wydaną z udziałem takiego sędziego (22 IV 1961 — I KZ 66/61).

Art. 34. Osoba, która — ze względu na posiadane wiadomości, oparte na własnych spostrzeżeniach co do okoliczności popełnienia czynu, o który sprawa się toczy — została powołana lub może być powołana w charakterze świadka, nie może być sędzią w tej sprawie (uchwała 7 sędziów 27 IV 1961 — VI KO 37/60).

Art. 38 ustalający, że wniosek strony o wyłączenie w myśl art. 37 należy zgłosić najpóźniej do chwili rozpoczęcia przewodu sądowego, odnosi się do sytuacji, gdy strona o przyczynie uzasadniającej wyłączenie sędziego wiedziała przed rozpoczęciem przewodu sądowego. Strona, która dowiedziała się o okolicznościach uzasadniających wnioski o wyłączenie sędziego dopiero po otwarciu przewodu sądowego, może ten wniosek skutecznie złożyć w toku postępowania sądowego (14 X 1960 — II K 250/60).

Art. 40. Orzeczenie sądowe, zapadłe w niewłaściwej formie, w szczególności w postaci postanowienia zamiast wyroku, należy oceniać nie według jego formy, lecz według jego istoty (11 V 1961 — VI KO 7/59).

Art. 51. Prokurator powiatowy może złożyć wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku sądu wojewódzkiego. Żaden przepis prawa nie wymaga przy tym, aby prokurator ten musiał posiadać upoważnienie od prokuratora wojewódzkiego dla popierania oskarżenia na rozprawie przed sądem wojewódzkim i rzeczywiście uczestniczyć w rozprawie (uchwała 7 sędziów 23 II 1961 — V K 861/60).

Art. 65. Jeżeli w toku postępowania sądowego sąd stwierdzi, że zachodzi możliwość zakwalifikowania czynu ujętego w akcie oskarżenia jako przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego — z przepisu prawnego przewidującego ściganie tego czynu z oskarżenia prywatnego, wówczas powinien zwrócić się do prokuratora o złożenie oświadczenia, czy popiera oskarżenie. W razie złożenia przez prokuratora oświadczenia o odstąpieniu od oskarżenia, ma zastosowanie przepis art. 65 § 3 k. p. k. (uchwała Całej Izby 21 I 1961 — VI KO 72/59).

Art. 111. Powołanie biegłego przez pokrzywdzone przedsiębiorstwo jest niedopuszczalne (19 X 1960 — I K 521/59).

Art. 356 § 1. Postanowienie wydane w trybie art. 356 § 1 k. p. k. nie zamyka drogi do wydania wyroku ani też przepis ten nie przewiduje możliwości złożenia zażalenia (15 IV 1961 — I KZ 350/60).

Art. 391 § 1. o ile uzasadnienie wyroku sądu I instancji powinno zawierać dokładne ustalenie podstawy faktycznej przez wskazanie, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nie udowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych (art. 399 § 1 lit. a k. p. k.), o tyle sąd

rewizyjny sporządza uzasadnienie jedynie w granicach koniecznych dla wyjaśnienia podstawy swego orzeczenia (art. 391 § 1 k. p. k.) (uchwała 7 sędziów 8 X 1960 — V K 518/60).

Art. 393. 1. Nie stanowi naruszenia określonego przez ustawę zakazu reformationis in peius wymierzenie oskarżonemu takich kar poszczególnych (zasadniczych, dodatkowych, zastępczych) lub kary łącznej, które w konkretnym przypadku nie powodują realnego obostrzenia dolegliwości, wynikających z kar orzeczonych uprzednio w stosunku do oskarżonego.

2. W świetle powyższego nie narusza zakazu reformationis in peius w szczególności orzeczenie lub podwyższenie grzywny przy równoczesnym obniżeniu wymierzonej kary pozbawienia wolności, pod warunkiem, że kara zastępcza na wypadek nieuiszczenia grzywny łącznie z obniżoną karą pozbawienia wolności nie przekroczy okresu poprzednio orzeczonej kary pozbawienia wolności.

3. Przy wymiarze kary z ograniczeniami wynikającymi z zakazu reformationis in peius sąd powinien kierować się oceną realnych korzyści i dolegliwości, wynikających dla oskarżonego ze zmiany kary (uchwała Całej Izby 25 III 1961 — VI KO 54/60).

Art. 394. Niezaskarżenie wyroku w postępowaniu zwykłym przez oskarżyciela nie skraca terminu przewidzianego dla wniesienia rewizji nadzwyczajnej na niekorzyść oskarżonego, który to termin biegnie od daty uprawomocnienia się wyroku (uchwała 7 sędziów 13 IV 1961 — V K 30/61).

Art. 448 lit. h. Jeżeli oskarżony zmarł przed uprawomocnieniem się wyroku, sąd nie orzeka o kosztach postępowania w postaci należności obrońców i pełnomocników stron (art. 448 lit. h k. p. k.) (19 I 1961 — VI KO 78/60).

Art. 514. Stosownie do przepisu art. 514 k. p. k. i art. 9 pkt 6 ustawy z dnia 15 XI 1956 r. (Dz. U. nr 34, poz. 243) żądanie odszkodowania należy zgłosić w sądzie wojewódzkim, właściwym ze względu na miejsce, w którym nastąpiło zwolnienie z tymczasowego aresztu (w przypadku określonym w art. 510 § 3 k. p. k.).

Zgłoszenie wniosku do innych władz czy urzędów nie daje podstawy do uznania, że wniosek złożony został w ustawowym terminie, albowiem wyraźny przepis ustawy wymaga, ażeby wniosek taki został zgłoszony w terminie jedynie i wyłącznie do sądu wojewódzkiego (14 I 1961 — I KZ 459/60).

III. Ustawy związkowe i dodatkowe

Mały kodeks karny

Art. 4. Dla bytu przestępstwa z art. 4 § 1 m. k. k. nie jest istotne, czy przechowywana przez sprawcę broń stanowi jego własność, czy też własność innej osoby. Skoro przechowywany przez oskarżonego pistolet posiadał wszystkie istotne części i można było z niego wystrzelić, stanowi on broń palną w rozumieniu art. 4 § 1 m. k. k., fakt zaś posługiwania się tą bronią w czasie dokonywania napadów rabunkowych, a więc w celach przestępczych wyłącza uznanie tego przestępstwa za przypadek mniejszej wagi w rozumieniu art. 4 § 2 m. k. k. (21 II 1961 — I K 2/60).

Art. 29. Dla bytu przestępstwa z art. 29 m. k. k. wystarczy zamiar sprawcy umieszczenia w miejscu publicznym symbolu hitlerowskiego ze świadomością tego, jakie znaczenie narodowe i (polityczne posiada ten symbol (10 II 1961 — I K 1030/60).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 XI 1950 r. (Dz. U. nr 52, poz. 481).

Przepis § 4 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia XI 1950 r. (Dz. U.

nr 52, poz. 481) nie pozbawia biernego prawa wyborczego na ławników lekarzy w ogólności, lecz jedynie ogranicza to prawo w stosunku do tych lekarzy, którzy są zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w zakładach społecznych służby zdrowia (12 X 1960 — III K 655/60).

Dekret z dnia 4 III 1953 r. o wzmożeniu walki z produkcją złej jakości (Dz. U. nr 16, poz. 63)

Art. 1 § 1. Przedmiotem ochrony prawnej z przepisu art. 27 dekretu z dnia 16 III 1953 r. o normach i o Polskim Komitecie Normalizacyjnym (Dz. U. nr 15, poz. 61) jest wyłącznie prawidłowość oznaczenia produktu, odpowiadająca użytym do jego wyrobu składnikom, bez względu na to, czy sam produkt jest tej samej, gorszej, a nawet lepszej jakości niż przewidziana. Chodzi w tym przypadku o zapewnienie porządku w obrocie gospodarczym przez przestrzeganie standaryzacji. Jednakże gdy do wyrobu produktu, wymagającego określonej gatunkowo jakości, użyto składników innych, w sposób oczywisty pogarszających jego jakość, a następnie produkt — oczywiście gorszej jakości od jakości ustalonej dla takich wyrobów przez właściwe organy — przeznaczono do użytku lub wprowadzono do obrotu, to takie działanie wykracza poza ramy dyspozycji art. 27 dekretu o normach i PKN i wypełnia również dyspozycję przepisu art. 1 § 1 dekretu o wzmożeniu walki z produkcją złej jakości, którego przedmiotem ochrony jest jakość produkcji (uchwała 7 sędziów 24 XI 1960 — V K 600/60).

Dekret z dnia 4 III 1953 r. o wzmożeniu ochrony własności społecznej Dz. U. nr 17, poz. 68)

Art. 1 § 1 i 3 lit. b. Zgodnie z judykaturą Sądu Najwyższego, zabór cudzego mienia w celu przywłaszczenia polega na pozytywnym działaniu, za pomocą którego sprawca zmienia dotychczasowy stan władztwa nad rzeczą (status quo), o więc rzecz w obcym władztwie pozostająca przenosi we władztwo swoje (apprehensio),. zapewniając sobie możliwość rozporządzenia zabranym mieniem w taki sposób, jak gdyby był właścicielem tego mienia, ponieważ właściciel mienia może używać go dowolnie, zużyć je, wyzbyć się go na rzecz innej osoby, a także je obciążyć, porzucić lub zniszczyć, przeto dla istoty przestępstwa polegającego na zagarnięciu cudzego mienia nie jest rzeczą istotną, jak sprawca zamierza postąpić z danym mieniem po zawładnięciu nim i jak rzeczywiście z nim następnie postąpił.

Dla uznania przestępstwa zagarnięcia mienia społecznego za popełnione w zorganizowanej grupie (art. 1. § 3 lit. a dekretu z dnia 4 III 1953 r., Dz. U. nr 17, poz. 68) nie jest konieczne, by grupa stanowiła trwałą, zwartą lub istniejącą przez dłuższy czas organizację przestępczą. Wzmoczone społeczne niebezpieczeństwo działania w zorganizowanej grupie, które stanowi o surowszej odpowiedzialności sprawcy działającego w takiej grupie, polega na tym, że wspólne działanie w grupie w sposób bardziej lub mniej zorganizowany, bądź ułatwia popełnienie tego przestępstwa, bądź je przyspiesza, bądź umożliwia zacieranie śladów przestępstwa, bądź „też w ogóle umożliwia jego popełnienie, w szczególności gdy popełnienie przez pojedynczą osobę jest niemożliwe albo zbyt utrudnione. Uprzednia zmowa sprawców, a zwłaszcza podział między nimi ról w dokonywaniu zagarnięcia mienia społecznego polega właśnie na tym, że sprawcy nie działają chaotycznie, przypadkowo, każdy na własną rękę, lecz w pewnym stopniu — niekoniecznie z góry zaplanowanym, ale niekiedy wytworzonym przez okoliczności, w jakich odbywa się zagarnięcie mienia — w sposób skoordynowany, nawzajem wspomagając się i uzupełniając (21 II 1961 — I K 2/60).

Art. 1 § 3 lit. a. Przywłaszczenie jest dokonane z chwilą, gdy sprawca postępuje z rzeczą przywłaszczoną jak ze swoją własnością, bez zamiaru jej zwrotu. Zwrot rzeczy przywłaszczonej wtedy dopiero, gdy przywłaszczenie zostało wykryte, nie wyłącza dokonania przywłaszczenia i wyrządzenia szkody (5 IX 1960 — IV K 417/60).

Art. 1 § 3 lit. c. Przez włamanie rozumieć należy wtargnięcie do zamkniętego pomieszczenia przez usunięcie przy użyciu siły fizycznej przeszkody zamykającej dostęp do tego pomieszczenia.

Sama kwestia technicznego działania oskarżonego nie zmienia istoty włamania, albowiem punkt ciężkości nie leży w pojęciu łamania czy niszczenia czegokolwiek — choć tego nie wyłącza — lecz w pojęciu wdarcia się do pomieszczenia zamkniętego z woli właściciela pomieszczenia (5 XII 1960 — IV K 754/60).

Ustawa z dnia 21 I 1958 r. o wzmożeniu ochrony mienia społecznego przed szkodami wynikającymi z przestępstwa (Dz. U. nr 4, poz. 11)

Art. 6. Na zasadzie przepisu art. 6 ustawy z dnia 21 I 1958 r. istnieje domniemanie, że rzeczy będące we władaniu małżonka oskarżonego o przestępstwo na szkodę mienia społecznego należą do oskarżonego. Domniemanie to może być obalone jedynie drogą powództwa przeciwko skarbowi państwa albo przeciwko państwowej lub społecznej osobie prawnej (29 IV 1961 — I KZ 479/60).

Art. 3. Przepis art. 3 ustawy z dnia 21 I 1958 r. o wzmożeniu ochrony mienia społecznego przed szkodami wynikającymi z przestępstwa ma charakter proceduralny i jako taki — wobec braku odmiennych postanowień tejże ustawy — może być stosowany od dnia jej wejścia w życie, bez względu na to, w jakim czasie został popełniony >czyn przestępny, będący podstawą do wydania postanowienia o zabezpieczeniu roszczeń o naprawienie szkody czynem tym wyrządzonej mieniu społecznemu (29 IV 1961 — I KZ 479/60).

Ustawa z dnia 18 czerwca 1959 r. o odpowiedzialności karnej za przestępstwa przeciw własności społecznej (Dz. U. nr 36, poz. 228)

Art. 1 § 1. Przedsiębiorstwo państwowe PKP z chwilą przyjęcia od nadawcy ładunku do przewozu staje się materialnie odpowiedzialne za całość tego ładunku wobec nadawcy, obojętne czy jest nim jednostka uspołeczniona, czy też osoba prywatna. Kradzież takiego mienia przynosi w konsekwencji stratę państwu, które płacić musi właścicielowi odszkodowanie. Kradzież towarów przyjętych przez PKP do przewozu, z wagonów czy magazynów tej instytucji, podlega kwalifikacji z przepisów ustawy o ochronie mienia społecznego (17 III 1961 — I K 690/60).

Art. 3 § 2. Ustawa z dnia 18 VI 1959 r. w art. 3 § 2 używa terminu „kto posługuje się” bronią lub innym niebezpiecznym narzędziem, odstępując od terminologii dekretu z dnia 4 III 1953 r. (Dz. U. nr 17, poz. 68), gdzie w art. 2 § 2 mowa była o używaniu broni. Zakres pojęcia „posługuje się” jest szerszy od pojęcia „używa” i obejmuje wszelkie manipulacje bronią, niekoniecznie związane z wykonywaniem zasadniczej funkcji broni palnej, polegającej na oddawaniu strzałów. Oskarżony, kierując broń w stronę napadniętego pracownika poczty, posłużył się w ten sposób tą bronią, wyczerpując tym swym czynem znamiona przestępstwa z art. 3 § 2 wymienionej ustawy (5 V 1961 — IV K 124/61).

Ustawa z dnia 2 XII 1960 r. o sprawach z oskarżenia prywatnego (Dz. U. nr 54, poz. 308)

Art. 9. Po rozpoczęciu rozprawy (art. 285 i 382 k.p.k.) sąd rewizyjny może umorzyć postępowanie na podstawie art. 9 ustawy z 2 XII 1960 r. o sprawach z oskar-

zenia prywatnego jedynie po przeprowadzeniu rozprawy do końca. Orzeczenie o umorzeniu powinno mieć wtedy postać wyroku.

Przy stosowaniu tego przepisu sąd bierze pod uwagę pobudki, sposób, czas i miejsce działania sprawcy, osobowość sprawcy i pokrzywdzonego i ich wzajemny stosunek do siebie, stopień pokrzywdzenia i stopień zawinienia sprawcy, a także charakter czynu i jego postać zjawiskową. Okoliczności te sąd powinien rozważyć w ich wzajemnym powiązaniu i na ich podstawie ustalić, czy w konkretnym przypadku czyn sprawcy jest znikomo niebezpieczny społecznie (13 IV 1961 — VI KO 6/61).

Art. 11 § 3. Przepis art. 11 § 3 ustawy z dnia 2 XII 1960 r. o sprawach z oskarżenia prywatnego nie stoi w ogóle na przeszkodzie możliwości wydania przez prezesa sądu wojewódzkiego, w myśl art. 4 ustawy z dnia 20 VII 1950 r. o zmianie przepisów postępowania karnego (Dz. U. nr 38, poz. 348 z późn. zmianami), zarządzenia o rozpoznaniu przez jednego sędziego rewizji w sprawie o przestępstwo określone w art. 255 k.k., podlegające stosownie do norm art. 5 § 1—3 wymienionej ustawy z dnia 20 VII 1950 r. rozpoznaniu w trybie uproszczonym. Czas wydania przez sąd powiatowy wyroku w takiej sprawie i w takim trybie nie ma tutaj znaczenia (uchwała 7 sędziów 27 IV 1961 — VI KO 2/61).

Art. 13. Przepis art. 13 ustawy z dnia 2 XII 1960 r. o sprawach z oskarżenia prywatnego nie ma zastosowania w sprawach, w których postępowanie karne wszczęto przed wejściem w życie tej ustawy (uchwała 7 s. 27 IV 1961 — VI KO 2/61).

Zebrał
Stefan Kalinowski

ORZECNICTWO TRYBUNAŁU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Dekret z dnia 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r., nr 23, poz. 97)

Art. 7 ust. 1. Czasu pobierania zasiłków chorobowych nie zalicza się do okresu zatrudnienia, jeżeli poprzedzającego ten czas okresu pracy nie zalicza się do okresów zatrudnienia (10 VI 1960 — TR II 1667/59).

Art. 7 ust. 2 i 107. Stosując posiłkowo przepisy dotyczące minimalnego zarobku pracowników w uspołecznionych zakładach pracy, należy przyjąć, że praca członka w śródlądowej spółdzielni rybackiej stanowi główne źródło utrzymania i uważana jest za zatrudnienie w rozumieniu art. 7 dekretu w tych tylko miesiącach, w których dochód z tej pracy nie jest niższy niż połowa minimalnego wynagrodzenia, ustalonego w danym okresie czasu dla pracowników zatrudnionych w uspołecznionych zakładach pracy (14 II 1961 — TR II 1339/60).

Art. 8 ust. 1 pkt 14. Za dokumenty uzasadniające bezrobocie osób pochodzenia żydowskiego w okresie okupacji należy uważać dokumenty historyczne w postaci zarządzeń władz niemieckich dotyczących likwidacji lub przejścia pod zarządek komisaryczny przedsiębiorstw należących do tych osób, oraz w postaci zarządzeń tych władz dotyczących przymusowego przesiedlenia tych osób do wyznaczonych dzielnic miasta i późniejszego zamknięcia tych dzielnic (2 XI 1960 — TR II 1661/60.)

Art. 14. Powstanie prawa do zasiłku chorobowego i pobieranie tego zasiłku w jakimkolwiek czasie po powstaniu prawa do renty inwalidzkiej nie ma znaczenia dla ustalenia daty powstania prawa do renty ani daty rozpoczęcia wypłaty renty (25 V 1960 — TR II 881/59).

Art. 45. Odpadnięcie warunku inwalidztwa albo warunku wychowywania dziecka do lat 8 powoduje ustanie prawa małżonka do renty rodzinnej, chyba że w chwili odpadnięcia jednego z tych warunków istnieje drugi warunek (27 VI 1960 — TR III 1887/59).

Dekret z dnia 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r., nr 23, poz. 97)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 V 1957 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania świadczeń rentowych przez repatriantów (Dz. U. nr 25, poz. 117)

Art. 10 dekretu i § 14 w związku z § 7 ust. 2 rozporządzenia. Sprawy załatwione odmownie prawomocnymi decyzjami organów rentowych mogą być ponownie rozpatrywane na zasadzie przepisów rozporządzenia z 10 V 1957 r. tylko wówczas, gdy przepisy tego rozporządzenia uzasadniają zmianę tych decyzji (28 V 1960 — TR III 1972/59).

Art. 7 dekretu i § 1 i 8 pkt 1 rozporządzenia. Z konstrukcji rozporządzenia z 10 V 1957 r. wynika, że nie stosuje się ono do osób (czyli że nie są one repatriantami w rozumieniu tego rozporządzenia), które przed przybyciem do Polski w żadnej formie — przez pochodzenie, narodowość, obywatelstwo, poprzednie zamieszkiwanie itp. — nie były związane z Polską; odpowiednie zaś zastosowanie do tych osób przepisów o repatriantach jest niedopuszczalne (6 II 1960 — TR III 1603/59).

Art. 7 dekretu i § 2 ust. 1 rozporządzenia. Repatriantka, która w ZSRR otrzymywała rentę kołchozową, nie ma prawa żądać wypłaty renty z funduszy krajowych (7 II 1961 — TR II 1442/60).

Dekret z dnia 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym, pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r., nr 23, poz. 97)

Ustawa z dnia 27 IV 1956 r. o prawach i obowiązkach nauczycieli (Dz. U. nr 12, poz. 63)

Art. 28 dekretu i art. 14 ustawy. Przy ocenie uprawnień pracowników do uzyskania renty starczej przewidzianej dla pracowników I kategorii zatrudnienia obowiązują zasady określone w art. 28 dekretu. W szczególności warunkiem uzyskania tej renty jest ukończenie przez pracownika wieku starczego w czasie zatrudnienia lub w ciągu pięciu lat po ustaniu zatrudnienia, chyba że pracownik ma okres zatrudnienia: mężczyzna 35 lat, kobieta 30 lat. Z punktu widzenia oceny uprawnień osoby zainteresowanej do renty starczej I kategorii zatrudnienia nie ma istotnego znaczenia to, że osoba zainteresowana uzyskała uposażenie emerytalne na podstawie przepisów ustawy z 11 XII 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. z 1934 r., nr 20, poz. 160 z późniejszymi zmianami) i wiek starczy ukończyła w czasie pobierania tego zaopatrzenia (7 II 1961 — TR III 924/60).

Dekret z dnia 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. nr 23, poz. 97)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 XI 1959 r. w sprawie postępowania przy ustalaniu prawa do świadczeń i zasad wypłaty świadczeń przewidzianych w przepisach o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. nr 65, poz. 393)

Art. 46 ust. 1 dekretu i § 18 ust. 2 rozporządzenia. Nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach pogląd, że brak wspólnego zamieszkiwania ze zmar-

łym pracownikiem (rencistą) przed śmiercią pozostałego przy życiu jego małżonka jest równoznaczny z niepozostawaniem we wspólności małżeńskiej. W przypadku tym środkiem dowodowym stwierdzającym istnienie wspólności małżeńskiej jest oświadczenie zainteresowanego małżonka uzasadniające przyjęcie istnienia wspólności małżeńskiej pomimo oddzielnego zamieszkiwania (28 IX 1960 — TR I 1470/60).

Art. 7 dekretu i § 30 rozporządzenia. Przy obliczaniu długości okresu zatrudnienia robotnika dorywczego — dniówkowego nadleśnictwa państwowego należy uwzględnić normalne dni odpoczynku niedzielnego czy też świątecznego (18 III 1961 — TR III 1181/60).

Dekret z dnia 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r., nr 23, poz. 97)

Dekret z dnia 22 X 1947 r. w sprawie obywateli polskich powołanych w latach 1941—1945 r. przez władze ZSRR do świadczeń osobistych (Dz. U. nr 65, poz. 384)

Art. 34 dekretu z 25 VI 1954 r. i art. 1 dekretu z dnia 22 X 1947 r. Powołanie do świadczeń osobistych nie wymaga określonej formy i obejmuje osoby, które z polecenia władz ZSRR wykonywały takie świadczenia.

Dobrowolne zgłoszenie się do wykonywania świadczeń osobistych nie wyłącza przyjęcia wykonywania tych świadczeń z polecenia władz ZSRR (3 VI 1960 — TR II 1039/59).

Dekret z dnia 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r., nr 23, poz. 97)

Ustawa z dnia 13 XII 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i nadterminowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1958 r., nr 2, poz. 6, i nr 21 poz. 93)

Art. 10 dekretu i art. 20 ustawy. Dodatek zagraniczny (dewizowy) wypłacany pracownikom Polskiej Marynarki Handlowej za czas pobytu na rejsie zagranicznym nie stanowi diet z tytułu podróży służbowych, lecz jest dochodem z pracy w rozumieniu art. 20 ustawy i stanowi tym samym część ich wynagrodzenia (<9 I 1961 — TR II 238/60).

Dekret z dnia 14 VIII 1954 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1958 r., nr 23 poz. 98)

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 V 1957 r. w sprawie szczegółowych warunków w uzyskiwaniu świadczeń rentowych przez repatriantów (Dz. U. nr 26, poz. 117)

Art. 44 dekretu, § 7, 9, 13, 16, 19 rozporządzenia. Z przepisów tego rozporządzenia wynika, że zasada, iż żołnierze repatrianci nie podlegają rygorowi określönemu w art. 44 ust. 4 i 5 dekretu z 14 VIII 1954 r., czyli, że nie traktuje się ich jako zgłaszających wnioski o rentę — po upływie ustawowego terminu — ma zastosowanie tylko do repatriantów — byłych żołnierzy nie zawodowych, którzy stali się inwalidami w czasie odbywania służby wojskowej.

Jednakże zasady tej nie należy rozumieć w ten sposób, że repatriantom — byłym wojskowym zawodowym, którzy stali się inwalidami w czasie odbywania służby wojskowej, nie mogą być przyznane renty na podstawie przepisu dekretu z 14 VIII 1954 r. Również do tej grupy byłych wojskowych mogą mieć zastosowanie przepisy wspomnianego wyżej dekretu. W takich przypadkach jednak stosownie do art. 44 ust. 4 i 5 dekretu z 14 VIII 1954 r. i przepisów wykonawczych do art. 44 dekretu zależy od swobodnego uznania organu rentowego, czy dopuści do

merytorycznego rozpoznania na podstawie dekretu z 14 VIII 1954 r. spóźniony wniosek o rentę (19 I 1961 — TR III 3232/60).

Art. 44 dekretu i § 7, 13, 16 i 19 rozporządzenia. Nie uważa się za spóźniony wniosek o przyznanie świadczeń z dekretu z 14 VIII 1954 r. zgłoszony przez byłego żołnierza po dniu 1 XII 1956 r. Wobec tego wnioski takie powinny być rozpatrywane merytorycznie przez organ rentowy.

Okres pobytu żołnierza w niewoli — wobec niezwolnienia go ze służby wojсковej — należy uważać za okres jego służby (8 IX 1960 — TR II 1511/60).

Ustawa z dnia 28 VII 1939 r. — prawo o sądach ubezpieczeń społecznych, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 17 II 1960 r. o zmianie prawa o sądach ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 11, poz. 70).

Art. 394, 395 i 396. Nadzwyczajna skarga rewizyjna jest niedopuszczalna wtedy, kiedy stronie przysługuje normalny środek wzruszenia prawomocnego wyroku, tj. wznowienie postępowania. Jednakże w przypadku gdy wniosek o wznowienie postępowania został oddalony — skarga taka może być wniesiona, jeżeli wyrok, przeciw któremu skierowana jest nadzwyczajna skarga rewizyjna, narusza interes państwa (16 I 1961 — IV NRT 3/60).

Zebrali
Czesław Wasilkowski

ORZECZNICTWO GŁÓWNEJ KOMISJI ARBITRAŻOWEJ

Dekret z dnia 5 VIII 1949 r. o państwowym arbitrażu gospodarczym (tekst jednolity Dz. U. nr 29, poz. 112 z roku 1958).

Art. 1. W przypadkach gdy obowiązujące przepisy pozwalają stronom na umowne ustalenie ceny dostarczonych towarów, cena ta nie może być określona w sposób dowolny. W szczególności nie jest wiążące postanowienie umowy ustalające cenę w takiej wysokości, przy której sprzedawca osiągałby nieuzasadniony gospodarczo nadmierny zysk; taka wygórowana cena może być odpowiednio obniżona przez komisję arbitrażową (15 XII 1960 — RN 88/60).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 XII 1952 r. w sprawie organizacji państwowych komisji arbitrażowych i trybu postępowania arbitrażowego (Dz. U. z 1953 r., nr 2, poz. 2).

Nie ma przeszkód, aby w postępowaniu arbitrażowym został przywrócony termin dla dochodzenia wierzytelności, która zgłoszona została do potrącenia, a która w tym momencie była już prekludowana (14 VI 1960 — RN 39/60).

§ 65. 1. Przy odbiorze dostarczonych sztuk tkaniny owiniętych tylko w papier, odbiorca obowiązany jest sprawdzić, czy sztuki te mają zewnętrzne (tj. na wierzchu sztuki) zakończenie fabryczne stosowane przy tego rodzaju towarze. W przypadku gdy odbiorca tego nie uczynił i brak takiego zakończenia oraz brak pewnej ilości metrów tkaniny w sztuce stwierdził dopiero w swym magazynie po upływie dłuższego czasu od daty dostawy, to pozbawił się on możliwości udowodnienia, że towar otrzymał z brakami ilościowymi, a tym samym nie może dochodzić od dostawcy roszczeń z tytułu braków.

2. Jeżeli odpis odwołania doręczony został stronie przeciwnej bezpośrednio przez odwołującego się, to zbędne jest doręczenie tego odpisu przez komisję arbitrażową (30 VI 1960 — RN 48/60).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 V 1960 r. w sprawie organizacji państwowych komisji arbitrażowych i trybu postępowania arbitrażowego (Dz. U. nr 26, poz. 148).

§ 22 ust. 2. Przewidziany okres zawieszenia biegu terminu prekluzyjnego nie może przekraczać 60 dni (12 X 1960 — IV 393/60).

§ 22 ust. 1. Bieg terminu prekluzyjnego rozpoczyna się w stosunku do organizacji społecznych, wykonujących na podstawie właściwego zezwolenia działalność gospodarczą, nie wcześniej niż w dacie, w której ta organizacja została poddana orzecznictwu arbitrażowemu (18 X 190 — XVI 303/660).

Kodeks zobowiązań z dnia 27 X 1933 r. (Dz. U. nr 82, poz. 598 wraz ze zmianami).

Art. 153. Udzielenie pracownikowi (kierowcy) przez właściciela samochodu zezwolenia na użycie samochodu dla określonego celu prywatnego tego pracownika nie jest równoznaczne z oddaniem samochodu do użytku innej osobie na jej własny rachunek i niebezpieczeństwo w rozumieniu art. 153 § 2 k. z. Właściciel samochodu (pracodawca) ponosi więc odpowiedzialność wobec osoby, która w czasie takiej jazdy uległa wypadkowi (11 X 1960 — III R 801/60).

Art. 239 i 240. Jeżeli przyczyną nienależytego wykonania robót budowlanych były nie tylko wady wykonawstwa, ale także wadliwość dokumentacji opracowanej przez biuro projektów, a zatwierdzonej przez inwestora, który ponadto w sposób nienależyty wykonywał nadzór nad robotami, to za wynikłe wskutek tego szkody ponoszą odpowiedzialność w odpowiednich częściach: wykonawca, biuro projektów oraz inwestor (27 IX 1960 — RN 62/60).

Art. 251 § 2. Ukazanie się w prasie ogłoszeń w innych terminach niż wskazane w zamówieniu zlecającym dokonanie ogłoszeń, zwalnia zamawiającego od obowiązku zapłaty za nie, jeżeli z okoliczności wynika, że wskutek niedochowania terminu ogłoszenia mogły nie osiągnąć celu, dla którego zostały przeznaczone (27 IX 1960 — III Bł 1218/60).

Art. 256 § 2. Nie ma przeszkód, aby w postępowaniu arbitrażowym został przywrócony termin dla dochodzenia wierzytelności, która zgłoszona została do potrącenia, a która w tym momencie była już prekludowana (14 VI 1960 — RN 39/60).

Art. 336 § 1. Roszczenie o zwrot ceny zapłaconej za wadliwy towar zwrócony dostawcy, który przyjął go bez zastrzeżeń, nie jest roszczeniem z tytułu rękojmi za wady fizyczne towaru, lecz roszczeniem z tytułu zwrotu nienależnego świadczenia; roszczenie to staje się wymagalne z chwilą niekwestionowanego przez dostawcę zwrotu towaru i nie ma do niego zastosowania przewidziany w art. 336 § 1 kodeksu zobowiązań roczny termin liczony od dnia otrzymania rzeczy przez kupującego (30 VI 1960 — RN 49/60).

Art. 395. Dochodzenie przez kolej roszczeń z tytułu uszkodzenia opon wagonowych, wynajętych przez kolej dla zabezpieczenia przesyłek, powinno nastąpić w terminie rocznym przewidzianym w art. 128 dekretu o przewozie przesyłek i osób kolejami, a nie w terminie sześciomiesięcznym przewidzianym w art. 395 k. z. (12 XII 1960 — RN 91/60).

Ustawa z dnia 18 lipca 1950 r. — przepisy ogólne prawa cywilnego (Dz. U. nr 34 poz. 311).

Art. 3. Orzeczenie w postępowaniu arbitrażowym o eksmisji z lokalu nie podlegającego publicznej gospodarce lokalami nie jest uzależnione od uprzedniego

uzyskania przez podlegającą eksmisji jednostkę lokalu zastępczego na podstawie decyzji władzy kwaterunkowej (25 XI 1960 — III R 934/60).

Art. 3. W przypadkach gdy obowiązujące przepisy pozwalają stronom na umowne ustalenie ceny dostarczonych towarów, cena ta nie może być określona w sposób dowolny. W szczególności nie jest wiążące postanowienie umowy ustalające cenę w takiej wysokości, przy której sprzedawca osiągałby nieuzasadniony gospodarczo nadmierny zysk; taka wygórowana cena może być odpowiednio obniżona przez komisję arbitrażową (15 XII 1960 — RN 88/60).

Ustawa z dnia 30 I 1959 r. — prawo lokalowe (Dz. U. nr 20, poz. 59).

Art. 14. Orzeczenie w postępowaniu arbitrażowym o eksmisji z lokalu nie podlegającego publicznej gospodarce lokalami nie jest uzależnione od uprzedniego uzyskania przez podlegającą eksmisji jednostkę lokalu zastępczego na podstawie decyzji władzy kwaterunkowej (25 XI 1960 — III R 934/60).

Art. 50. Koszty przekwaterowania do lokalu zastępczego ponosić powinna ta jednostka gospodarki uspołecznionej, w której interesie przekwaterowanie zostało dokonane i której przydzielony został lokal opróżniony w wyniku przekwaterowania (28 IX 1960 — III R 754/60).

Dekret z dnia 24 XII 1952 r. — o przewozie przesyłek i osób kolejami (Dz. U. nr 4, poz. 7 z roku 1953).

Art. 128. Dochodzenie przez kolej roszczeń z tytułu uszkodzenia opon wagonowych, wynajętych przez kolej dla zabezpieczenia przesyłek, powinno nastąpić w terminie rocznym (przewidzianym w art. 128 dekretu o przewozie przesyłek i osób kolejami, a nie w terminie sześciomiesięcznym przewidzianym w art. 395 kodeksu zobowiązań (12 XII 1960 — RN 91/60).

Dekret z dnia 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (tekst jednolity — Dz. U. z 1958 r., nr 23, poz. 97).

Art. 24 ust. 1. Uchwała nr 1/61 Kolegium arbitrażu Głównej Komisji Arbitrażowej. Kolegium arbitrażu Głównej Komisji Arbitrażowej na posiedzeniu w dniu 6 II 1961 r. w Warszawie na wniosek Prezesa Głównej Komisji Arbitrażowej na zasadzie art. 20 dekretu z dnia 5 VIII 1949 r. o państwowym arbitrażu gospodarczym (tekst jednolity Dz. U. z 1958 r., nr 29, poz. 132) ustaliło ogólne wytyczne orzecznictwa arbitrażowego w zakresie obowiązku jednostek gospodarki uspołecznionej zwrotu świadczeń wypłaconych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych osobom uprawnionym (art. 24 ust. 1 dekretu z dnia 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin — tekst jednolity Dz. U. z 1958 r., nr 23, poz. 97).

1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, dochodząc od jednostki gospodarki uspołecznionej zwrotu świadczenia wypłaconego z tytułu ubezpieczenia osobie uprawnionej, obowiązany jest udowodnić w postępowaniu arbitrażowym, że zdarzenie stanowiące podstawę wypłaty świadczenia (choroba, (niezdolność do pracy lub śmierć pracownika) było następstwem naruszenia przez uspołeczniony zakład pracy obowiązków w zakresie bezpieczeństwa pracy. Obowiązki te mogą wynikać nie tylko z przepisów o bezpieczeństwie i higienie pracy, lecz również z wszelkich przepisów, które mają na celu ochronę pracownika przed wypadkiem przy pracy, a także z nieprzewidzianych w konkretnym przepisie zasad bezpieczeństwa pracy, płynących z powszechnego doświadczenia życiowego.

Każda jednostka gospodarki uspołecznionej powinna stworzyć swoim pracownikom optymalne warunki pracy, zapewniające bezpieczeństwo życia i zdrowia.

Wynika stąd obowiązek dla jednostek gospodarki uspołecznionej wykazania najwyższej staranności przy zabezpieczeniu życia i zdrowia pracowników. W szczególności zaś dotyczy to obowiązku instalowania skutecznych urządzeń zabezpieczających, możliwych i potrzebnych w danych okolicznościach.

Rodzaj i charakter stosowanych urządzeń zabezpieczających powinien być dostosowany do charakteru niebezpieczeństwa grożącego w konkretnym przypadku.

Perspektywa ponoszenia przez jednostki gospodarki uspołecznionej ciężaru świadczeń, wypłaconych osobie uprawnionej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku z wypadkiem w zatrudnieniu, powinna skłonić te jednostki do wykazania wymaganej od nich staranności w zakresie ochrony życia i zdrowia pracowników i zapobiec uzyskiwaniu oszczędności kosztem życia i zdrowia osób zatrudnionych. Przyczyni się to do realizowania konstytucyjnej zasady stałego polepszania warunków bezpieczeństwa, ochrony i higieny pracy.

Naruszenie przez jednostki gospodarki uspołecznionej obowiązków w zakresie zabezpieczenia życia i zdrowia pracowników może polegać także na tolerowaniu jawnych faktów niestosowania przez pracowników środków zabezpieczenia lub jawnych faktów naruszania przez nich zasad bezpieczeństwa pracy — jeśli to naruszenie obowiązków spowodowało wypadek w zatrudnieniu.

2. Przy orzekaniu o obowiązku zwrotu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przez jednostkę gospodarki uspołecznionej świadczeń wypłaconych przez ten Zakład uprawnionym, komisje arbitrażowe nie będą brać pod uwagę okoliczności przyczynienia się przez poszkodowanego do nastąpienia wypadku. Skoro bowiem jednostka gospodarki uspołecznionej wbrew ciężącemu na niej obowiązkowi nie zapewniła pracownikom bezpieczeństwa życia i zdrowia, to sam ten fakt — jeśli pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem — uzasadnia jej obowiązek zwrotu świadczeń wypłaconych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Okoliczność, że w tych warunkach nie zapewniających bezpieczeństwa pracy również sam poszkodowany pracownik działał wadliwie i przyczynił się do powstania szkody, nie może zwolnić jednostki gospodarki uspołecznionej od odpowiedzialności w stosunku do ZUS-u za skutki jej wadliwego działania.

Inaczej należy oceniać sytuację, gdy wypadek nastąpił, pomimo że jednostka gospodarki uspołecznionej zapewniła wymaganą ochronę życia i zdrowia pracowników. W takiej sytuacji komisja arbitrażowa, kierując się wytyczną sformułowaną w punkcie 1, nie obciąża jednostki gospodarki uspołecznionej obowiązkiem zwrotu świadczeń wypłaconych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

3. Jeżeli wypadek pracownika jednostki gospodarki uspołecznionej wynikł w związku z robotami lub usługami wykonywanymi na terenie tejże jednostki przez inne przedsiębiorstwo, wówczas jednostka gospodarki uspołecznionej zatrudniająca poszkodowanego pracownika obowiązana jest do zwrotu świadczenia wypłaconego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych tylko wówczas, gdy zostanie udowodnione — stosownie do punktu 1 — naruszenie przez tę jednostkę zasad dotyczących ochrony życia i zdrowia pracowników. Zasada powyższa nie ma wpływu na ocenę roszczeń regresowych jednostki gospodarki uspołecznionej, od której zasądzono zwrot świadczeń, do przedsiębiorstwa, które bezpośrednio spowodowało wypadek.

4. Decyzja organu rentowego ustalająca związek przyczynowy pomiędzy wypadkiem a chorobą, niezdolnością do pracy lub śmiercią pracownika jest wiążąca dla komisji arbitrażowych.

Art. 26. Do świadczeń, które w myśl art. 26 dekretu z dnia 25 VI 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r.

nr 23, poz. 97) osoba odpowiedzialna jest zwrócić organowi przyznającemu rentę, należy także dodatek rodzinny wypłacony przez ten organ rodzinie poszkodowanego (24 X 1960 — III R 253/60).

Dekret z dnia 4 III 1953 r. o normach i Polskim Komitecie Normalizacyjnym (Dz. U. nr 15, poz. 61).

Art. 12 ust. 3. Niedopuszczalne jest odstępianie od normy resortowej bez zezwolenia właściwego ministra, a zatem bez takiego zezwolenia niedopuszczalne jest przeprowadzenie między stronami rozliczeń uwzględniających inny stosunek wagi skóry świeżej do wagi suchej niż to przewiduje obowiązująca strony norma resortowa (22 IX 1960 — RN 52/60).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 II 1960 r. w sprawie przekazania do postępowania arbitrażowego niektórych sporów o prawa majątkowe (Dz. U. nr 9, poz. 60).

§ 1 i 3. Bieg terminu prekluzyjnego przewidzianego w § 22 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 V 1960 r. (Dz. U. nr 26, poz. 148) rozpoczyna się w stosunku do organizacji społecznych, wykonujących na podstawie właściwego zezwolenia działalność gospodarczą, nie wcześniej niż w dacie, w której ta organizacja została poddana orzecznictwu arbitrażowemu (18 X 1960 — XVI 303/60).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 VIII 1958 r. w sprawie form rozliczeń za dostawy, roboty i usługi pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej (Dz. U. nr 54, poz. 264).

§ 3 ust. 10. Przewidziany w § 22 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 V 1960 r. w sprawie organizacji państwowych komisji arbitrażowych i trybu postępowania arbitrażowego (Dz. U. nr 26, poz. 148) okres zawieszenia biegu terminu prekluzyjnego nie może przekraczać 60 dni.

Z motywów uzasadnienia:

Jeżeli chodzi o okres zawieszenia biegu prekluzji, to należy zważyć co następuje:

W myśl § 3 ust. 10 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 VIII 1958 r. w sprawie form rozliczeń za dostawy, roboty i usługi pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej (Dz. U. nr 54, poz. 264) bank płatnika zwraca wierzycielowi żądanie zapłaty, jeżeli nie zostanie ono pokryte w ciągu 30 dni od daty akceptu.

Przy uwzględnieniu okresu niezbędnego na przesłanie żądania zapłaty dłużnikowi i terminu na złożenie akceptu oraz okresu potrzebnego na zwrot żądania zapłaty wierzycielowi, należy przyjąć, że — z reguły — niepokryte dokumenty inkasowe powinny być wierzycielowi zwrócone w terminie 60 dni od dnia ich złożenia w banku wierzyciela.

Na tym samym stanowisku stoją tymczasowe przepisy o rozliczeniach pieniężnych Narodowego Banku Polskiego, które przewidują, że żądania zapłaty zalegające w portfelu B dłużej niż dwa miesiące należy reklamować w banku płatnika.

Stąd należy dojść do wniosku, że zawieszenie biegu prekluzji w czasie pozostawania w banku dokumentów inkasowych (o którym to zawieszeniu mowa w § 22 ust. 2 wspomnianego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 V 1960 r.) nie może w świetle obecnie obowiązujących przepisów trwać dłużej niż dni 60, gdyż w tym terminie — w normalnym toku czynności bankowych — wierzyciel powinien otrzymać zwrot tych dokumentów (12 X 1960 — IV 393/60).

Zarządzenie Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 15 X 1956 r. w sprawie przydziałów, rozdzielników, uzgodnień dostaw i ogólnych warunków dostawy (M. P. nr 89, poz. 1016).

§ 53 załącznika nr 2. Jeżeli w umowie dostawy strony ustaliły, że w braku potwierdzonej przez kolej wagi przesyłki miarodajna będzie w stosunkach między stronami waga stwierdzona przez odbiorcę, wówczas wskazana przez dostawcę w liście przewozowym waga nie potwierdzona przez kolej nie jest miarodajna dla odbiorcy; w tych warunkach odbiorca, który ustalił przy odbiorze przesyłki, że waga jej jest niższa od zadeklarowanej przez dostawcę, nie ma obowiązku zgłaszania wobec dostawcy reklamacji z powodu braku wagi (14 VI 1960 — RN 43/60).

Zarządzenie Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 9 IV 1959 r. w sprawie przydziałów, rozdzielników i uzgodnień dostaw oraz ogólnych warunków dostaw pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej (M. P. nr 37, poz. 167).

§ 34 załącznika nr 2. Jeżeli odbiorca zakwestionował przy odbiorze w obecności konwojenta, działającego z ramienia dostawcy, jakość towaru, wzywając Państwową Inspekcję Handlową dla pobrania prób i wydania orzeczenia, to uznać należy, że odbiorca ten dopełnił wymogu § 34 ogólnych warunków dostaw w obrocie krajowym (M. P. z 1959 r., nr 37, poz. 167) dotyczącego zawiadomienia dostawcy o wadach jakościowych towaru (10 XI 1960 — RN 71/60).

§ 58 i 96. Przepis § 95 ogólnych warunków dostaw z dnia 9 IV 1959 r. (M. P. nr 37, poz. 167), przewidujący 100% podwyżkę odszkodowania umownego, nie ma zastosowania przy obliczaniu wysokości odszkodowania za nieterminowy zwrot opakowań pożyczanych (28 XI 1960 — XIV 191/60).

§ 91, 94 załącznika nr 2. Przepis § 94 ust. 2 ogólnych warunków dostaw w obrocie krajowym (M. P. z 1959 r., nr 37, poz. 167), stanowiący, że wysokość odszkodowania umownego za samo opóźnienie wysyłki lub odbioru przedmiotu dostawy nie może przekroczyć 30% wartości tego przedmiotu, należy stosować również do przypadku odszkodowania umownego za zwłokę w zadysponowaniu przedmiotem dostawy postawionym przez odbiorcę do dyspozycji dostawcy (§ 91 ust. 1 pkt. 1 lit. d og. war.). (30 IX 1960 — XVII 30/60).

§ 91, 94 załącznika nr 2. Odbiorca ma prawo odstąpić od umowy bez wyznaczenia dostawcy dodatkowego terminu na wykonanie dostawy, jeżeli z wyraźnego oświadczenia dostawcy albo z okoliczności wynika, że dostawca w ogóle nie wykona dostawy (11 X 1960 — XIII 106/60).

Branżowe warunki dostaw węgla (M. P. z 1957 r., nr 79, poz. 477).

§ 17. Przepis § 17 branżowych warunków dostaw węgla, zobowiązujący odbiorcę do niezwłocznego wyładowania węgla z wagonu, nie ma zastosowania w przypadku, gdy węgiel ma tego rodzaju oczywiste wady, które uprawniają odbiorcę do postawienia węgla do dyspozycji dostawcy a rozładowanie wagonu jest gospodarczo niewskazane (13 VI 1960 — III R 483/60).

Zarządzenie Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów z dnia 16 X 1959 r. w sprawie uzgodnień dostaw i ogólnych warunków dostaw związanych z obrotem z zagranicą pomiędzy jednostkami gospodarki uspołecznionej (M. P. nr 92, poz. 494).

§ 35 załącznika nr 3. Nie jest uzasadnione, aby w umowie zawieranej przez nabywcę krajowego z przedsiębiorstwem handlu zagranicznego na dostawę towaru importowanego zamieszczane były Warunki mniej korzystne dla nabywcy krajowego w zakresie odpowiedzialności za jakość towaru przedsiębiorstwa handlu zagranicznego jako dostawcy, od tych warunków, jakie zostały w tym zakresie usta-

lone w umowie między przedsiębiorstwem handlu zagranicznego i dostawcą zagranicznym (14 IX 1960 — RN 77/60).

§ 36 załącznika nr 3. Brak zatwierdzenia we właściwym trybie kwartalnych planów handlu zagranicznego nie stanowi przeszkody dla ustalenia w umowie rocznej zawieranej przez jednostkę krajową z przedsiębiorstwem handlu zagranicznego ilości towarów importowanych, jakie mają być dostarczone w poszczególnych kwartałach (13 X 1960 — RN 90/60).

Zebrał

Zenon Kłafkowski